

Heby kommuns författningssamling

Beredningen för kultur- och fritidsfrågor

ISSN 2000-043X

HebyFS 2014:24
Infördes i
författnings-
samlingen den
17 juni 2014

Riktlinjer för föreningsstöd i Heby kommun

Beredningen för kultur- och fritidsfrågor beslutade¹ den 16 april 2014, om följande riktlinjer.

Allmänna synpunkter på föreningsstöd

Föreningslivet är en grundsten i det svenska samhället. Vårt demokratiska system växte fram ur brett förankrade, idéburna *folkrörelser* där välbefinnande, hälsa, bildning och kultur skulle byggas genom frivillighet, ideellt engagemang, medlemsinflytande och organisatorisk samarbetsanda. Studerar man samhällsutvecklingen under 1900-talet ser man också tydligt att en centralistisk statsmakt inte har betraktats som den egentliga garanten för visionerna om folkhemmet och det goda samhället – tvärtom är det samspelet mellan självständigt agerande organisationer som format den svenska modellen. Även om de offentliga åtagandena inom dessa områden ökade efter andra världskriget, och den sociala och ekonomiska strukturen numera ser annorlunda, ut dominerar fortfarande stora delar av samhällslivet av denna föreningstradition. En bidragande förklaring till att man i vårt land lägger stor vikt vid ett självständigt föreningsliv kan också vara vår långa historia av *kommunalt självstyre*. Med undantag för präst och skollärare hanterades socknarnas och kommunernas samhällsplikter förr av ideellt engagerade lekmän – förvaltningar med anställda handläggare är historiskt sett ett ganska sent påfund – och denna rätt till lokala initiativ och lokalt beslutsfattande är fortfarande en central utgångspunkt i det politiska livet och något som är starkt förankrat i människors medvetande.

Föreningslivet i Heby kommun

Föreningsaktiviteten är hög med många föreningar, engagerade medlemmar och stöd från lokalsamhället. Samtidigt är det också uppenbart att föreningslivet är sårbart och pressat och arbetar med små marginaler. Förklaringen ligger antagligen i kommunens orsstruktur. Varje ort har föreningar som kanaliserar i stort sett hela behovet av fritids- och kulturaktiviteter. Föreningarna blir därför en sorts stomme som representerar och bygger upp lokalsamhällets identitet och präglar det dagliga sociala livet för många medborgare. Inom föreningarna har man därför också ofta tagit på sig en lång rad ansvarsfulla uppgifter utanför själva kärnverksamheten vad det gäller aktiviteter, drift av lokaler etc. Föreningsstödet tillmäts – och har – därför stor betydelse för föreningarnas överlevnad, inte bara som direkt verksamhetsstöd utan minst lika mycket som lokalt infrastrukturstöd.

¹Bfkl § 34/2014,U2014.75. Beslutet ersätter Ks § 69/2003.

Skulle en förening tvingas dra in eller lägga ned skulle det kunna ge kraftiga återverkningar för hela orten eftersom möjligheterna för medborgarna att söka sig till andra alternativ i praktiken är nästan obefintliga. Om man skulle försöka översätta olika ideella arbetsinsatser i tänkta tjänster är det inte uteslutet att föreningarna producerar samhällsnytta som kan uppskattas till åtskilliga hundra miljoner varje år. I detta perspektiv framstår föreningsstödet som en billig investering om man vill försäkra sig om attraktiva lokalsamhällen.

Verksamhetsstöd till ideella föreningar

Här återfinns det man i allmänhet uppfattar som "det vanliga föreningsbidraget". Ett sjuttioal föreningar – från idrottsföreningarna till intresse- och kulturföreningar – ansöker årligen om bidrag till sina verksamheter.

Grundläggande begrepp

- Kommunalt verksamhetsstöd
- Aktiviteter
- Lokalkostnader
- Utbildningsverksamhet - organisation/ledarutbildningar
- Investeringsstöd

Begreppet "aktiviteter" syftar naturligtvis på det föreningen rent faktiskt gör. Vanligtvis brukar det vara liktydigt med medlemsaktivitet, utåtriktad aktivitet, arrangemang. I alla bidragssystem ges stöd till lokaler eftersom en förening måste kunna bedriva sin verksamhet någonstans.

Administrativa principer

En särskild föreningsstödsgrupp tillsätts av beredningen för Kultur och Fritid med uppdrag att ägna sig åt övergripande bedömningar och i förekommande fall avgöra principiellt besvärliga ärenden tillsammans med tjänsteman. Föreningsstödsgruppen skall träffa samtliga föreningar som får föreningsstöd tillsammans med tjänsteman under mandatperioden.

Vilka föreningar kan söka?

Det kommunala verksamhetsstödet är avsett för följande typer av föreningar:

- Idrottsföreningar
- Kulturföreningar
- Intresseföreningar

Följande typer av föreningar medges inte kommunalt verksamhetsstöd:

- Politiska partier
- Fackliga organisationer
- Religiös församlingsverksamhet
- Verksamhet inom Svenska kyrkan
- Organisation med anknytning till försvaret
- Ekonomiska intresseföreningar
- Yrkesföreningar
- Släktföreningar
- Kommersiellt baserade föreningar

Kommunens krav för utbetalning av föreningsstödet

För att vara berättigad till stöd förutsätts föreningen i alla delar av sin verksamhet aktivt värna och utveckla

- ett demokratiskt arbetssätt där alla medlemmars rätt att uttrycka sina åsikter och utöva medinflytande, respekteras och uppmuntras,
- ett positivt samarbetsklimat som motverkar stress, prestationsångest och överaktivitet,
- flickors och kvinnors rätt till fullvärdig utveckling och delaktighet,

- ett ansvarsfullt och insiktsfullt förhållningssätt till alkohol och droger genom att – aldrig tillåta eller se mellan fingrarna med alkohol- och annan drogkonsumtion bland barn och ungdomar,
- aldrig acceptera tobaksbruk bland omyndiga medlemmar,
- omedelbart vidta åtgärder vid misstanke om dopning inom föreningen,
- ett hänsynsfullt och tolerant bemötande av andra genom att aldrig tillåta mobbning, utfrysning eller nedlåtande behandling av människor i eller utanför föreningen.
- aldrig tolerera rasistiska, sexistiska, fördomsfulla eller på annat sätt kränkande attityder och språkbruk,
- ge uppmuntran och utvecklingsmöjligheter efter vars och ens förmåga,
- särskilt uppmärksamma de som av sociala, etniska eller psykiska skäl har svårt att komma till sin rätt,
- ett förtroendefullt föräldrasamarbete – inte minst vad det gäller föräldrars rätt till information och delaktighet om problem skulle uppstå,
- en hög medvetenhet bland föreningens alla ledare genom att även ta fram en tydlig, egen strategi i dessa frågor.

Allmänna villkor för behandling av ansökan

- Förening ska tillhöra erkänd riks- eller distriktsorganisation eller ha stadgar godkända av kommunen.
- Förening ska vara organiserad enligt vedertagen föreningsmodell, med valda och ansvariga företrädare och firmatecknare.
- Sökande förening måste bedriva verksamhet, dvs får inte vara vilande.
- Föreningen måste ha medlemmar boende i Heby kommun.
- Stöd kan bara ges för verksamhet som avser medlemmar i Heby kommun.
- Föreningens verksamhet ska bedrivas i, eller ha meningsfull anknytning till, Heby kommun.
- Ansökan ska vara undertecknad av ansvarig företrädare för föreningen.
- Förening eller annan sökande ska, när kommunen så begär, kunna uppvisa dokumentation protokoll, bokföring etc. – som styrker verksamhet och ekonomi.

Ansökan ska vara korrekt ifylld och inkommen i tid. Ofullständig eller försenad ansökan avslås. Rena missförstånd och förklarliga omständigheter som inte leder till egentligt merarbete ska inte föranleda avslag. Om konsekvenserna för t ex barn- och ungdomssituationen skulle kunna bli stora, kan föreningsstöd beviljas enligt särskild omprövning. Sådana undantag får dock bara göras på politisk nivå, med tydlig redovisning av beslutsskäl.

Allmänna ersättningsgrunder

Oavsett föreningstyp ska ersättning bedömas på följande grunder:

- Planerad verksamhet
- Verksamhet för barn och ungdom 7-25 år
- Lokal- och anläggningskostnader

En förenings ekonomiska ställning kan inte tas med när rätten till ersättning bedöms.

För **idrottsföreningar** gäller följande bedömningsgrunder:

- Antal medlemmar i åldern 7-25 år
- Medlemsaktiviteter enligt Riksidrottsförbundets LOK-stöd.
- Bredd- och motionsverksamhet. Elitsatsningar o dyl. medges inte stöd.

För **kulturföreningar** gäller följande bedömningsgrunder:

- Antal medlemmar oavsett ålder.
- Aktiviteter för barn- och ungdom 7-25 år, oavsett medlemskap.
- Utåtriktad verksamhet:
- Öppna evenemang, föreläsningar o dyl. oavsett besökarnas ålder.
- Kurser; antal deltagare oavsett ålder samt antal mötestillfällen.
- Kulturinnehåll:
- Angelägna insatser för kulturmiljö och bevarande av kulturarv.
- Skapande estetisk verksamhet.

För **intresseföreningar** gäller följande bedömningsgrunder:

- Antal medlemmar, oavsett ålder.
- Aktiviteter för barn- och ungdom 7-25 år oavsett medlemskap.
- Socialt innehåll oavsett ålderskategori och ev. medlemskap:
- Angelägna insatser för pensionärer, funktionshindrade, socialt isolerade och för lokal gemenskap.
- Medlemsmöten, evenemang, föreläsningar, kurser.

Bidragsformer

Grundläggande kommunalt verksamhetsstöd och Investeringsbidrag

Rutiner för ansökan, utbetalning och kontroll av grundbidrag

- Separata blanketter för idrotts-, kultur- respektive intresseföreningar.
- Ansökan för bidrag ska vara inlämnad senast 1 oktober.
- Preliminär sammanställning presenteras för beredningen
- Av det totala föreningsstödet betalas 75 % ut under verksamhetsåret (uppdelat på två tillfällen – precis som nu i februari och september).
- Verksamhetsberättelse lämnas in efter föreningens årsmöte som då kan stämmas av mot uppgivna uppgifter i den ursprungliga ansökan.
- Om överensstämelsen ligger inom rimliga gränser betalas resterande 25 % ut i samband med första utbetalningen av nästa föreningsstöd. Föreningen får alltså 75 % under verksamhetsåret + 25 % från föregående år.
- Belopp under 10000 kronor betalas ut under februari månad.
- 5 föreningar per år tas dessutom ut för kontroll enligt stickprovskontroll.
- Beslut om reduktion fattas av beredningen. Föreningen ska dock först erbjudas möjlighet att diskutera situationen med bidragsgruppen.

Bidragsnivåer

Idrottsföreningar	Kulturföreningar	Intresseförening
Antal medl 7-25 år Träffar enl LOK- stöd	Antal medl Barn/ungdomsverks Utåtriktad verksamhet Kulturinnehåll	Antal medl Barn/ungdomsverks Socialt innehåll
LOKAL- OCH ANLÄGGNINGSKOSTNADER		
Hyror Egna lokaler och anläggningar	Hyror Hembygdsgårdar, muséer o dyl	Hyror Bygdegårdar o dyl

En lämplig viktning – eller snarare rangordning – av bedömningsgrunderna för aktivitetsnivån

1. Barn- och ungdomsverksamhet
2. Kulturellt/socialt innehåll
3. Utåtriktad kulturverksamhet
4. Antal medlemmar 7-25 år
5. Antal medlemmar

Utifrån detta får man fram ett jämförelsetal för respektive förenings aktivitet.

Dessutom ska ersättningsnivån för lokalkostnader beräknas:

1. Hyreskostnad
2. Kostnader för egna lokaler och anläggningar

Slutligen måste aktivitetsnivån vägas mot lokalkostnaderna för att kunna fastställa det faktiska föreningsbidraget.

Anläggningsstöd

Fyra föreningar har avtal om drift av kommunala idrottsanläggningar:

– Heby AIF (Tegelvallen), Morgongåva SK (Morgongåva IP), Tärnsjö IF (Furuvallen) och Östervåla IF (Lundavallen)).

För de idrottsplatserna finns avtal om arrendeupplåtelse av anläggningarna, kopplat till driftavtalet, där avsikten är att föreningarna självständigt ska driva sin verksamhet och förvalta driftansvaret. Eftersom de berörda idrottsplatserna är stora, kostnadskrävande och av stor vikt för det allmänna idrottslivet är avtalet förbundet med ett särskilt driftbidrag. Varje år sker en särskild kontroll på anläggningarna utifrån avtalet.

Investerings- och underhållsstöd

Stöd kan utgå till föreningar/organisationer som planerar att göra investeringar/underhåll och därmed anser sig vara i behov av kommunalt stöd. Stödet kan avse underhåll, ny-, till- eller ombyggnad av lokalen eller anläggningen, kostnader för maskinell utrustning eller inventarier samt nyanskaffning av kartor. För att ansökan skall behandlas skall föreningen/organisationen vid ansökningstillfället styrka de beräknade kostnaderna med anbud, offert och/eller intyg utfärdat av opartisk person. Kostnadsberäkningen skall åtföljas av en finansieringsplan. Föreningen/organisationen skall väsentligt bidra till finansieringen genom arbete och/eller kapital. Hänsyn tas till omfattningen på föreningens/organisationens barn och ungdomsverksamhet. Vid bedömning av fördelning av medel prioriteras insatser som undanröjer akut hinder för verksamheten, insatser som ger minskade driftkostnader eller förebygger större framtida renoveringar. Investerings- och underhållsbidragsansökningar till redan utförda arbeten behandlas ej. Stöd lämnas efter prövning i varje enskilt fall.

Folkets Hus- föreningarna

Stöd ges till de tre anläggningarna. Ersättningsnivåerna baserar sig på mångåriga och detaljerade kontraktavtal direkt med kommunledningen och ligger därmed helt utanför kulturenhetens ansvarsområde

Bildningsförbunden – Heby modellen

Det nya bidragssystemet bygger på att studieförbunden och kommunen har en dialog om vilken verksamhet respektive studieförbund skall bedriva under kommande verksamhetsår.

Kommunen utser en bidragsgrupp bestående av politiker och tjänstemän som skall besluta om bidragen till studieförbunden efter genomförd dialog. Senast under augusti före kommande verksamhetsår anger beredningen för Kultur och Fritid vilka fokus områden de vill att studieförbunden skall prioritera. Heby Kommun delger dessa till studieförbunden.

Senast den 15 oktober lämnar studieförbunden in sin verksamhetsplan till Heby Kommuns bidragsgrupp där de anger vilken verksamhet de har för avsikt att bedriva i kommunen under kommande verksamhetsår. Under november månad träffar bidragsgruppen samtliga studieförbund enskilt. Under mötet informerar studieförbunden om sin verksamhetsplan för kommande år i Heby Kommun. Därefter fattar bidragsgruppen beslut om fördelning av studieförbundens bidrag för kommande verksamhetsår. Vid samma tillfälle görs en uppföljning av verksamheten innevarande år utifrån inlämnad verksamhetsplan för innevarande år.

Senast 15 december informerar bidragsgruppen studieförbunden om fördelningen av bidrag för kommande år.

Utbetalning av bidrag

50 % av bidraget betalas ut under februari månad.

50 % av bidraget betalas ut i november efter genomförd verksamhetsuppföljning i samband med mötet mellan studieförbunden och bidragsgruppen.

Övrigt:

Genom att tillämpa denna modell kan kommunen prioritera områden som bedöms som väsentliga för kommuninnevånarna. Kommunen och studieförbunden har en bra dialog om verksamheterna vilket bör gynna kommuninnevånarna.

Det läggs in nya blanketter i dokumentet när kommunens nya hemsida kör igång senare under året.

Dessa riktlinjer träder i kraft den 8 maj 2014.

Ingela Wikander
Ordförande i beredningen för kultur- och fritidsfrågor

Emma Burstedt
Förvaltningschef
Samhällsbyggnadsförvaltningen